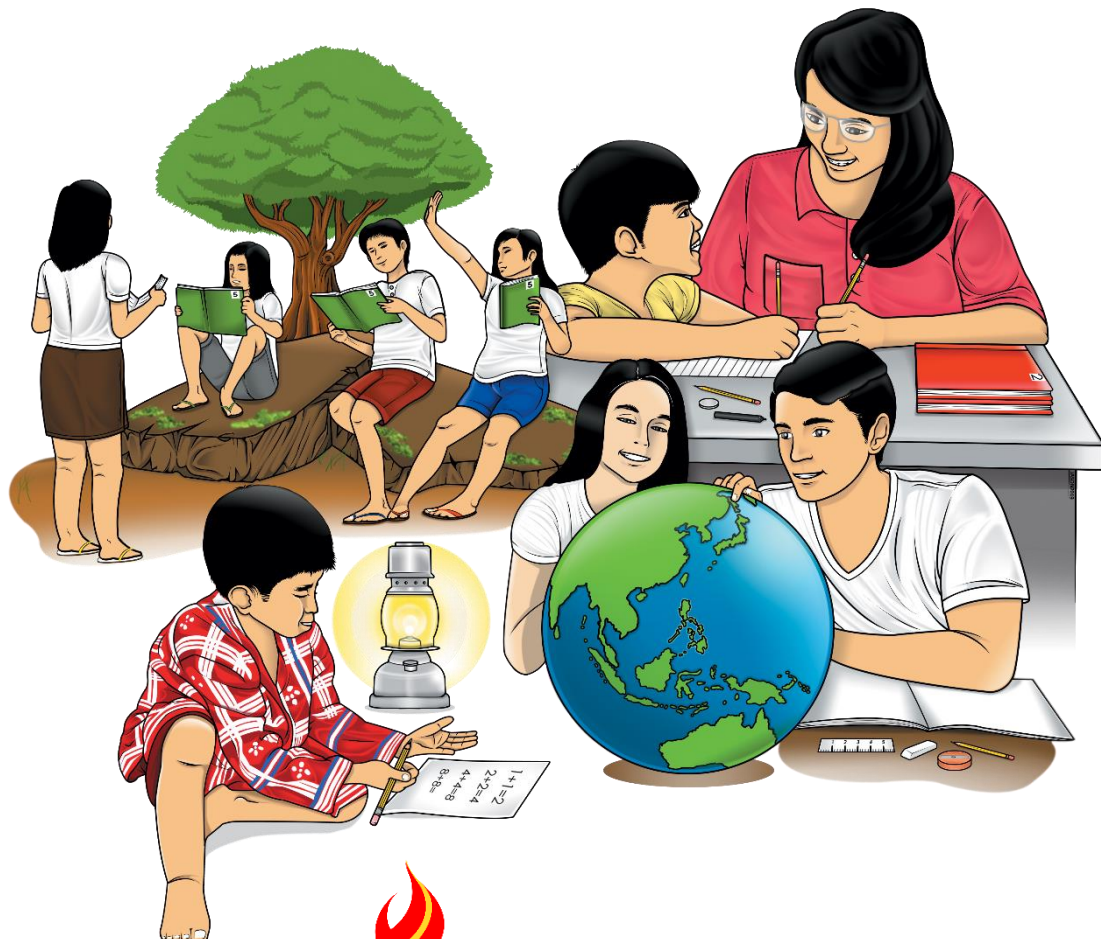

Edukasyong Pantahanan at Pangkabuhayan

ICT and Entrepreneurship – Modyul 4:
“Mag-usap Tayo!”

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Alamin

Sa modyul na ito tuturuan kang maging responsable sa iyong pakikipagtalastasan gamit ang makabagong pamamaraan.

Pagkatapos mong pag-aralan ang modyul na ito ay inasahang maipaliliwanag mo ang mga panuntunan sa pagsali ng *discussion forum* at *chat*. (EPPGIE-0c-8)

Subukin

Gawain 1

Panuto: Basahin ang bawat aytem. Piliin ang titik ng tamang sagot. Isulat ito sa inyong kuwaderno.

1. Ang *netiquette* ay makatutulong sa iyo upang _____.
 - a. maiwasan ang mga hindi kanais-nais na pag-uugali (*online*)
 - b. maging mahusay sa iyong mga kaibigan
 - c. maging mapanuri
 - d. gumaling sa paggamit ng *internet*.

2. Dapat sumagot sa lahat ng *email* _____.
 - a. nang mabilis hangga't maaari
 - b. pagkatapos ng tamang agwat
 - c. kapag may nakuhang pagkakataon
 - d. pagkatapos maghintay ng pitong araw

3. Ang pag-*type* ng isang mensaheng *email* sa lahat ng nasa malaking titik ay nangangahulugang _____.
 - a. wala
 - b. ikaw ay naninigaw
 - c. ang mensaheng ito ay nakapahalaga
 - d. Okay na ipasa ang mensaheng ito sa iba

4. Ang paggamit ng *smiley-faces* 😊 sa isang mensahe ay _____.
 - a. ganap na katanggap-tanggap
 - b. pampalibang sa makatatanggap ng *email*
 - c. parang bata at hindi kailanman dapat gawin
 - d. gumamit lang nito kung kailangan o angkop sa pinag-usapan

5. Sa kasalukuyan, maaari ka lang magpadala ng *file* na hanggang _____MB ang laki gamit ang *email*.

a. 40	c. 25
b. 30	d. 50

Gawain 2

Panuto: Isulat ang **Tama** kung ang ipinahahayag ng bawat pangungusap ay wasto at **Mali** kung hindi. Gawin ito sa iyong kwaderno.

- _____ 1. Ang *No Flaming* ay isang mahigpit na panuntunan sa paggamit ng chat o discussion forum upang maiwasan ang negatibong emosyon na nakadirekta sa sinuman at iba pang mga taga-ambag.
- _____ 2. Iwasan ang pakikilahok sa chat dahil sapat na ang mag-login at basahin lamang ang mga *discussion thread* ng iba.
- _____ 3. Basahin muna ang lahat ng mga bagay sa *discussion thread* bago tumugon dahil ito ay makakatulong sa iyo na maiwasan ang pag-uulit ng isang bagay sa ibang tao at mahalagang kilalanin ang mga puntos na ginawa na kung saan sumasang-ayon ka at magmungkahi ng alternatibo para sa mga hindi mo gusto.
- _____ 4. Ang *social networking* at *text messaging* ay may nailalarawan na malawakang *linguistic shortcut* na hindi bahagi ng akademikong *dialogue*.
- _____ 5. Ang paggamit ng naka-*bold letter upper-case* ay magandang porma at ito ay nagpapahayag ng pagsang-ayon sa lahat ng mga bagay.

Aralin

1

Mag-usap Tayo!

Sa panahon ng makabagong teknolohiya, marami ang nabago sa pamamaraan ng pamumuhay ng mga tao. Malaki ang naging papel ng teknolohiya sa trabaho at maging sa pang araw-araw na kilos ng bawat gumagamit nito. Napapadali rin ang pagpapadala ng mga mensahe o dokumento at mas napapabilis nito ang kilos ng mga tao sa oras ng trabaho. Maging ang pakikipag-ugnayan at pagbibigay ng mga mahahalagang impormasyon ay mabilis na natutugunan ng ligtas at responsableng paggamit ng teknolohiya.

Balikan

Sa nakaraang modyul ay natutunan mo kung paano makapagbebenta ng natatanging paninda. Sa pagnenegosyo mahalaga and pakikipag-usap sa mga tao at mamimili. Gamit ang *Inter*

Sa modyul na ito, inaasahang naipapaliwanag mo ang mga panuntunan sa pagsali sa *discussion forum* at *chat*.

Tuklasin

Ano ang dapat isaalang-alang kung makikipag-usap at makikipagpalitan ng mensahe gamit ang *FB Messenger*, *Skype*, *twitter*, *instagram*, *email* at iba pa? Naranasan mo na ba ang makipag-usap at makipagpalitan ng mensahe gamit ang cellphone, computer at internet? Ipaliwanag ang iyong naging karanasan.

Bago magpatuloy sa aralin, subukan munang sagutin ang sumusunod na pagsubok;

Panuto: Piliin sa loob ng kahon at isulat ang titik ng tinutukoy sa bawat bilang. Gawin ito sa iyong kwaderno.

a. netiquete	b. no flaming	c. chat	d. discussion forum
e. emoticons/smiley faces	f. ALL CAPS	g. web cam	h. FB Messenger
i. parent/guardian	j. Paalala		

- _____ 1. Ito ay isang paraan ng pakikihalubilo sa mga tao na nasa ibang lugar gamit ang kompyuter na konektado sa internet at nakatutulong para mapabilis ang paghahanap ng mga kasagutan o impormasyon.
- _____ 2. Madalas itong kinahuhumalingan ng mga kabataan lalo na sa paghahanap ng mga bagong kakilala at pakikipag-usap sa mga kaibaigan.
- _____ 3. Iniwasan dapat ang labis na paggamit nito sa pakikipag chat para matutukan ang nilalaman ng buong mensahe o impormasyon.
- _____ 4. Ito ay hindi dapat ginagamit sa pagsusulat ng mensahe sa chat para hindi lumabas na naninigaw ang pakahulugan ito.
- _____ 5. Madalas itong ginagamit sa mga chat para parehong makita ang hitsura ng dalawa o higit pang nag-uusap o nagpapalitan ng mga mahahalagang usapan.
- _____ 6. Isa ito sa mga pinakatanyag at kilalang halimbawa ng *Discussion Forum* o *Chat* na ginagamit ng mga tao sa pagpapadala ng mga mahahalagang detalye o impormasyon.
- _____ 7. Ito ay dapat sinusunod at isinasaalang-alang ng mga gumagamit ng *Discussion Forum* o *Chat* para matiyak ang kaligtasan ng bawat isa.
- _____ 8. Sila ang dapat sumusubaybay sa mga kabataan na nahuhumaling sa pakikipag *chat*.
- _____ 9. Ito ay pagbabasa ng mga post nang malakas bago ang pagpindot ng send button.
- _____ 10. Ito ay mga negatibong emosyon na nakadirekta sa sinuman at iba pang mga taga-ambag na hindi katanggap-tanggap at hindi hinahayaan gawing kalapastanganan.

Suriin

Ang ***chat*** ay isang uri ng impormal na pakikipag-usap o pagpapadala ng mensahe sa isang tao gamit ang internet. Mahalagang basahin muna ng mabuti ang mga impormasyon o mensahe bago ipadala dahil mabilis itong matatanggap ng taong padadalhan at agad itong mabibigyan ng kasagutan. Malaking bagay ang nagagawa ng chat sa mga tao lalo na sa mga kabataan na kung saan ito ang kanilang ginagamit para makausap ang mga kaibigan. Isa ito sa mga ginagamit nila para makahanap ng mga bagong kaibigan o kakilala.

Mahalaga lamang na kilalanin ng mabuti ang mga taong nakikila sa pmamagaitan ng chat at maging maingat sa pagpili ng magiging kaibigan para maiwasan ang problema. Ang ilan sa mga halimbawa ng *chat* na madalas na ginagamit ng mga kbataan ay ang *FB Messenger*, *Skype*, *Twitter*, *Instagram*, *e-mail* at iba pa. Ginagamit nila ito upang maibahagi ang kanilang mga ginagawa at magkaroon ng koneksiyon sa kanilang mga kaibigan at kakilala araw-araw.

Ang ***discussion forum*** naman ay isang uri ng pamamaraan na nakatutulong para mapabilis ang pangangalap ng mga impormasyon sa maraming mga paksa. Kung may mga hinahanap na mga kasagutan, opinion o solusyon sa kahit na anong bagay ay maaaring ipost ito sa discussion forum o chat. Ito ay isang paraan upang mapag-usapan ang mga bagay na maya malayang talakayan na kung saan ang isang myembro ay maaaring makapagtanong at sumagot saanman o kailanman. Ang *discussion forum* ay pinamumunuan ng isang *forum moderator* na siya ang may karapatang salain ang mga impormasyong pumapasok.

Ang mga *chat room* at *forum* ay parehong pamamaraan upang makipag-usap sa ibang mga tao gamit ang *Internet*, ngunit ginagamit sa iba't ibang paraan kagaya ng pagnenegosyo. Sapagkat pinapayagan sa chat room na makipag-usap sa mga tao sa nakatakdang oras. Ang mga forum ay mas angkop para sa mga talakayan kung saan hindi lahat ng mga kalahok ay kailangang maging online sa parehong oras. Mayroon itong mas maayos na talakayan na pinaghiwalay ang mga paksa sa tinatawag na mga "*thread*," na kung saan minsan ito ay pinapabago kung hindi tumutugma sa usapan.

Ang pagsali sa mga discussion forum o chat ay mahalaga at kapaki-pakinabang lalo na sa negosyo, trabaho at iba pang mahahalagang bagay na kabahagi sa pang araw-araw na pamumuhay ng mga tao. Subalit, mahalagang unawain at unahin ang kaligtasan sa paggamit ng mga ito upang maiwasang mabiktima ng mga mapagsamantala. Kaya naman mayroong mga panuntunan na dapat tandaan at isaalang-alang sa paggamit nito kagaya ng mga sumusunod:

Mga Panuntunan sa Pagsali ng Discussion Forum at Chat

- A. Makilahok:** Ito ay pagbabahagi at pakikibahagi sa kapaligiran. Hindi sapat na mag-login at basahin lamang ang mga *discussion thread* ng

iba. Para sa lubos na pakinabang ang lahat ay dapat mag-ambag.

- B. Gamitin ang naaangkop na wika:** Kapag ang salita ay hindi maaaring sinasabi sa *media* o nakapaligid na kapamilya, hindi rin ito maaaring gamitin dito kailanman.
- C. I-report kung may di-gumagana:** Ang *discussion forums* ay *electronic*. Sila ay puweding masira. Kung sa anumang dahilan nakakaranas ka ng hirap na makilahok, mangyaring tumawag, mag-*email*, o kung hindi man i-report ang isyu.
- D. Tulungan ang ibang kalahok:** Maaari kang magkaroon nang higit na karanasan sa *online discussion forums* kaysa sa tao sa tabi mo. Tulungan natin sila sa pamamagitan ng pagpapakita sa kanila na ang mga ito ay hindi mahirap.
- E. Maging matiyaga:** Basahin ang lahat ng bagay sa *thread discussion* bago tumugon. Ito ay makakatulong sa iyo na maiwasan ang pag-uulit ng isang bagay sa ibang tao. Kilalanin ang mga puntos na ginawa na kung saan sumasang-ayon ka at magmungkahi ng alternatibo para sa mga hindi mo gusto.
- F. Maging direkta:** Gusto mong maging malinaw at nakapagsasalita ng iyong punto, iwasan ang mangaral o magarbo. Maging direkta. Manatili sa punto. Huwag mawawala sa sarili, o ang iyong mga mambabasa, sa sobrang masalitang mga pangungusap o talata.
- G. Gumamit ng wastong istilo ng pagsusulat:** Kung ikaw ay magsusulat ng isang *term paper*, tamang pagbabaybay, pambalarilang konstruksiyon at istraktura ng pangungusap ay inaasahan, at iba pa. Ang mga aktibidad ng pagsulat na kaugnay sa akademikong pakikipag-ugnayan sa *online* na mga talakayan ay hindi naiiba.
- H. Sipiin ang iyong mga sanggunian:** Kung ang kontribusyon sa pag-uusap kasama ang mga intelektuwal na pag-aari (*authored material*) ng iba, halimbawa, mga libro, mga pahayagan, *magazine*, o *journal articles-online* o *sa print*, sila ay dapat na binibigyan ng tamang pagpapatungkol.
- I. Emoticons at texting:** Ang *social networking* at *text messaging* ay may nailalarawan na malawakang *linguistic shortcut* na hindi bahagi ng akademikong *dialogue*.
- J. Igalang ang pagkakaiba-iba:**
Gumamit ng wikang walang maaaring ipakahulugan na nakakasakit sa iba. *Racists*, *sexist*, at *heterosexist* na mga komento at mga biro ay hindi katanggap-tanggap, dahil ang

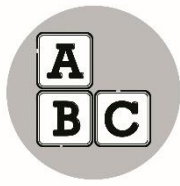
mga derogatory o sarkastikong komento at pagbibiro ay nakadirekta sa mga paniniwala sa relihiyon, kapansanan at edad.

K. No yelling!: Ang paggamit ng naka-*bold letter upper-case* ay masamang porma at tulad ng *stomping* sa paligid at *yelling* sa isang tao.

L. No Flaming. Ang negatibong emosyon na nakadirekta sa sinuman at iba pang mga taga-ambag ay simpleng hindi katanggap-tanggap at hindi hinahayaan gawing kalapastanganan. Ang akademikong kapaligiran ay inaasahan na may mas mataas at maayos na paggamit ng wika.

M. Tandaan: Maging maingat sa pagpo-*post*. Suriin ang iyong mga nakasulat na mga post at mga tugon upang matiyak na naipahayag mo nang tama kung ano ang iyong nilalayon. Ito ay isang mahusay na pagkakataon sa pagsasanay ng iyong pagwawasto, rebisyon, at muling pagsusulat ng mga mahalagang kasanayan.

Paalala: Basahin ang iyong mga post nang malakas bago ang pagpindot ng *send button*. Ito ay magsasabi sa iyo ng marami tungkol sa kung ang iyong *grammar* at istraktura ng pangungusap ay tama, ang iyong tono ay angkop, at ang iyong kontribusyon ay malinaw o hindi.

Pagyamanin

Panuto: Basahin at unawain ang bawat pangungusap. Isulat ang **Tama** kung wasto ang ipinahahayag nito at **Mali** kung hindi. Gawin ito sa inyong kuwaderno.

- _____ 1. Ang paggamit ng ALL CAPS (malalaking titik) ay nagpapakita ng tila paninigaw sa ka-chat o sa taong pinadadalhan ng mensahe.
- _____ 2. Mahalagang gamitin ang *chat* sa mga bagay na hindi makabuluhan.
- _____ 3. Iwasan ang paggamit ng web camera o web cam sa pakikipag-chat para hindi makita ang taong kausap.
- _____ 4. Ang *discussion forum* ay nakatutulong para mapadali ang paghahanap ng mga mahahalagang impormasyon sa maraming paksa.
- _____ 5. Ang pagsunod sa mga panuntunan sa paggamit ng *discussion forum* o *chat* ay isang responsibilidad ng mga miyembro o nais mag-miyembro.
- _____ 6. Maging mahinahon sa pakikipag chat at iwasan ang paggamit ng mga sensitibong impormasyon na maaaring makasakit sa mga miyembro nito.
- _____ 7. Maaaring magpost ng kahit na anong mga dokumento kahit ito ay hindi mo ag-aari para mapakinabangan ng iba.
- _____ 8. Ang *FB Messenger*, *Viber* at *Skype* ay ilan lamang sa mga kilalang ginagamit ng mga tao sa pakikipag-*chat*.
- _____ 9. Ang paggamit ng mga *emoticons* o *smiley* ay nakatutulong para maipahayag ng malinaw ang nilalaman ng mensahe.
- _____ 10. Tiyaking hindi mapanira ang mga impormasyong ibabahagi sa *discussion forum* o *chat*.

Isaisip

Batay sa napag-aralan, ipaliwanag ang mga sumusunod na panuntunan sa paggamit ng discussion forum o chat. Gawin ito sa iyong kwaderno.

1. No yelling

2. Maging matiyaga

3. Gumamit ng wastong istilo ng pagsusulat

4. Tulungan ang ibang kalahok

5. Maging direkta

Isagawa

Panuto: Basahin ng mabuti ang mga sumusunod na pahayag. Isulat ang tamang panuntunan sa pagsali ng *discussion forum* o *chat*. Gawin ito sa iyong kwaderno.

- _____ 1. Ang paggamit ng naka-*bold letter upper-case* ay masamang porma at tulad ng *stomping* sa paligid at *yelling* sa isang tao.
- _____ 2. Ang *social networking* at *text messaging* ay may nailalarawan na malawakang *linguistic shortcut* na hindi bahagi ng akademikong *dialogue*.
- _____ 3. Basahin ang lahat ng bagay sa *thread discussion* bago tumugon. Ito ay makakatulong sa iyo na maiwasan ang pag-uulit ng isang bagay sa ibang tao ay may iniambag. Kilalanin ang mga puntos na ginawa na kung saan sumasang-ayon ka at magmungkahi ng alternatibo para sa mga hindi mo gusto.
- _____ 4. Ang negatibong emosyon na nakadirekta sa sinuman at iba pang mga taga-ambag ay simpleng hindi katanggap-tanggap at hindi hinahayaan gawing kalapastanganan. Ang akademikong kapaligiran ay inaasahan na may mas mataas at maayos na paggamit ng wika.
- _____ 5. Gusto mong maging malinaw at nakapagsasalita ng iyong punto, walang mapangaral o magarbo. Maging direkta. Manatili sa punto. Huwag mawawala sa sarili, o ang iyong mga mambabasa, sa sobrang masalitang mga pangungusap o talata.

Tayahin

Magbigay ng paliwanag sa mga sumusunod na salita tungkol sa panuntunan sa pagsali sa “*discussion forum*” at “*chat*” at isa-isa itong ipaliwanag. Isulat ang iyong mga sagot sa kwaderno.

1. Gamitin ang naaangkop na wika.

2. *No Flaming!*

3. Makilahok

4. Igalang ang pagkakaiba-iba

5. *Emoticons at texting*

Karagdagang Gawain

Sitwasyon:

Ang inyong guro ay nagpagawa ng takdang-aralin. Sinabi niya sa inyo na matatagpuan ang detalye nito sa discussion forum o group *chat* na ginawa niya para sa inyo sa *facebook*.

- a. Magpost ng iyong sagot sa takdang aralin sa ginawang *discussion forum* at *chat*.
- b. Sundin ang panuntunan sa pagsali sa *discussion forum* at *chat*.

Tayahin at Karagdagang Gawain
RUBRICS

10. No Flaming

Pagyamanin:

5. d